

"היה זה הטוב בזמנים הרע בזמנים" (הנחיות והמלצות להוראה)

קהל היעד: תלמידי כיתות י-יא.

משך הפעילות: כ-45 דקות.

מטרות:

1. התלמידים ילמדו על עלייתו של אוגוסטוס לשלטון ועל מדיניות "השלום הרומי" שהנהיג באימפריה הרומית, ובכללם בארץ ישראל.
2. התלמידים יתנסו במיומנות של ניתוח ציר זמן המתאר שתי תקופות בתולדות רומא: מלחמות האזרחים שהחלו לאחר רציחתו של יוליוס קיסר ו"השלום הרומי" שהנהיג אוגוסטוס (44 לפנה"ס – 14 לספירה). אירועים אלו יעמדו במוקד הלימוד על הורדוס מלך יהודה בחסות רומא.
3. הפעילות מספקת ללומדים רקע כללי לקראת הלמידה על מדיניות השלטון העקיף שהנהיגה רומא ביהודה בשנת 63 לפנה"ס.

מהלך הפעילות:

שקופית 2-3

את המצגת שמתמקדת בפועלו של הקיסר אוגוסטוס בחרנו לפתוח בסקר כיתתי על אופיו של "מנהיג גדול", כפי שתופסים זאת הלומדים.

דפוסי השלטון הרומי בא"י - רכב פתיחה

תחילה, בחרו: מה הופך מנהיג למנהיג גדול לדעתכם?
סדרו את המאפיינים שלפניכם על פי סדר חשיבותם

1. כבוד מקום אישיות
2. חסות ליצור קשרים
3. פילוסוף והנהג דעת
4. קשוב לציבור שלו
5. שיקל חכר
6. יכולתו להנהיג

מטל כבוד משרד החינוך י"ר גמל

דפוסי השלטון הרומי בא"י - רכב פתיחה

איך אפשר לזהות מנהיג שיש לו השפעה גדולה על ההיסטוריה?

הנה כמה סימנים שיעזרו לכם לזהות מנהיג כזה:

- משך השלטון שלו
- פעולות שבצע בתקופת שלטונו
- חידושים ומהפכות שהנהיג בתקופת שלטונו

הציעו סימנים משלכם

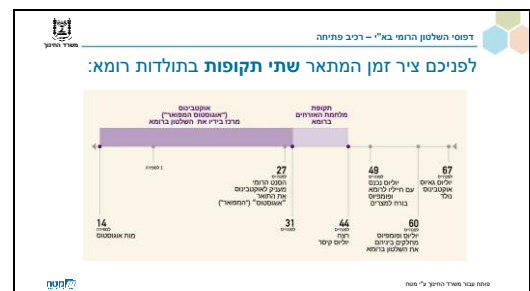
מטל כבוד משרד החינוך י"ר גמל

שקופית 4-6

כדי להבין את השפעתו של אוגוסטוס על ההיסטוריה הכללית והארצישראלית אנו מציעים לכם לעבוד עם ציר זמן המחולק לשתי תקופות וכמה שאלות מנחות לדיון כדי לעמוד על ההבדלים התקופות.

בשקופית 6 הטמענו את סרטון המיומנות: ניתוח ציר הזמן שמפרט את השלבים המרכזיים בעבודה עם ציר הזמן.

לכל אורך המצגת אפשר לעודד את הלומדים להיעזר ברשת האינטרנט ולהוסיף לציר הזמן אירועים נוספים במסגרת הזמן שבה אנו עוסקים.

דפוסי השלטון הרומי בא"י - רכב פתיחה

בכל אחת מהתקופות שראינו בציר הזמן פעלו מנהיגים שונים בעלי תכונות ומאפיינים שונים. השיבו:

1. מתי מתחילה התקופה הראשונה ומתי היא מסתיימת?
2. מתי מתחילה התקופה השנייה ומתי היא מסתיימת?
3. ציינו את שמות המנהיגים שפעלו בתקופה הראשונה, ואת שמות המנהיגים שפעלו בתקופה השנייה.
4. איזה מהמנהיגים המופיעים בציר הוא משמעותי יותר מאחרים, לדעתכם?
5. נמקו את קביעתכם על-פי הסימנים המאפשרים לזהות מנהיג שיש לו השפעה גדולה על ההיסטוריה.

1

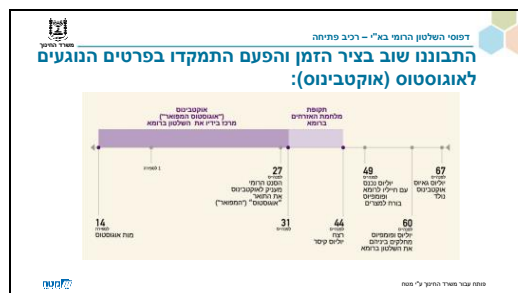
מטל כבוד משרד החינוך י"ר גמל

שקופיות 10-7

בחלק זה של המצגת מוצגת החידה ופתרונה. יש להוביל את הלומדים למושג "השלום הרומי".

הפנו את תשומת לב הלומדים להפסקתן של מלחמות האזרחים לאחר ריכוז השלטון בידי אוגוסטוס, ולאירוע של הענקת התואר "אוגוסטוס" – למשמעות הכינוי ("המפואר"). ניתן כמובן להיעזר ברשת האינטרנט.

שקופיות 15-11

בשקופיות אלו ריכזנו עבורכם מידע כללי על מדיניות "השלום הרומי" והשפעותיה הבולטות בשלושה תחומי חיים. לכל תחום שילבנו דוגמה ויזואלית – אפשרו ללומדים להתאים בין תחום החיים לדוגמה.

דפוס השלטון הרומי בא"י – ריב פתיחה
השפעות "השלום הרומי"
כיצד השפיע "השלום הרומי" על חיי האזרחים ברומא ועל חיי הנתינים של האימפריה הרומית ...

- מבחינה מדינית?
- מבחינה חברתית?
- מבחינה תרבותית?

דפוס השלטון הרומי בא"י – ריב פתיחה
לאיזו השפעה מתקשרת כל דוגמה?

שקופית 16

בחרנו להתמקד בהשפעה המדינית של "השלום הרומי" ובדפוס השלטון העקיף שהנהיגה רומא בחלקים מהאימפריה הרומית וביניהם ביהודה (בדפוס זה נתמקד ביחידות הלמידה העצמית)

דפוס השלטון הרומי בא"י – ריב פתיחה
כיצד תרם השלטון העקיף לשמירה על "השלום הרומי"?

- **הגנה:** הממלכות היו חוליה חשובה במערך ההגנה על רומא מפני אויבים מבחוץ.
- **חיסכון תקציבי:** הממלכות שחררו את רומא מהעומס ומהוצאות שהיו כרוכים בשליטה ישירה על שטחים.
- **השלטת "השלום הרומי":** שלטון של שליטים מקומיים אמור היה למנוע התנגשות ישירה בין רומא לבין האוכלוסייה המקומית.

שקופיות 17-19

שקופיות אלו עוסקות בתיעוד עצמי של אוגוסטוס את מפעלו. לנחיותכם שילבנו כמה שאלות מנחות לדין – הן ביחס לקטע המקור והן ביחס למהימנות המקור.

דפוס השלטון הרומי בא"י – רכיב פתיחה

יהי באחרית ימיו של אוגוסטוס

לפני מותו כתב הקיסר אוגוסטוס את תולדות חייו. בכתביו תיאר את הפעולות שביצע לטובת רומא ואת הכבוד שזכה לו. אחרי מותו נחקקה תמצית זיכרונותיו על אבן בערים רבות שהיו נתונות לשליטתו (ולכן זיכרונותיו נשמרו).

המלצות עבודת הוראה – ע"י מנחם

שקופית 20

שקופית זו מרכזת שאלות מרכזיות בהן נעסוק בלימוד היחידה (ביחידות הלימוד העצמי והדין בכיתה). ניתן כמובן לעודד את התלמידים להעלות שאלות נוספות שהתעוררו בהם ולשוב ולהשיב עליהם בסיום היחידה.

דפוס השלטון הרומי בא"י – רכיב פתיחה

ביחידה זו נלמד:

- כיצד השפיעה מדיניות "השלום הרומי" על ההתרחשויות ביהודה?
- אילו דילמות יכולות להתעורר מכך שהורדוס היה מלך יהודה בחסות רומא (שלטון רומי עקיף)?
- כמה שנים מלך הורדוס, והאם נתון זה פעל לטובתו או לרעתו?
- כיצד נחרתו תולדות חייו של הורדוס בזיכרון ההיסטורי:
 - של בני תקופתו?
 - של הדורות הבאים?

המלצות עבודת הוראה – ע"י מנחם